

Bir Yaratılış Efsanesi: Elibelinde

Özlem Arkun

09.05.2014

İçindekiler

Acısıyla Öfkesini Büyüten Kadın	3
Günler Çoğalırken, Çoğalan Kardeşlik	4
Diktari'nin Bencillikle Zehirlenen Ruhü	4
Adaletin Peşinde	5
Güzelliğini Saklayan Bilge	5
Kayaların Çatlaklarında Büyüyen Özgürlük	5
Yaşayan bir Mit: Elibelinde'nin Dirilişi	6

Elibelinde topraktır, toprakta yetişen buğday, buğdaya yaşam veren sırdır... Elibelinde hem kadın, hem doğadır... Doğa kadar kadındır... Elibelinde Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasında anlatılagelen binlerce öyküde dilden dile bugüne gelmiş, binlerce öyküde yüzlerce farklı isim almış ve anlatıldıkça başka öykülere ilham vermiştir. Belki de Elibelinde'yi kendi öyküleriyle ve ilham verdiği öykülerle dillendirirsek, daha iyi anlayabiliriz onu.

Elibelinde topraktan geldi ve toprağa denkti. O toprak gibi hoşgörölü ve sabırlı, toprak gibi cömertti. Ve ona arkadaşlık etsinler diye kendinden verdi; göğü, nehirleri ve dağları yarattı; sonra onlarla yeniden birleşti ve birçok çocuğu oldu. Güneşi, rüzgarı, yağmuru, gökkuşağını, ağaçları, dünyaya getirdi. Yeryüzüne hayat veren oydu.

O hem toprak, hem toprakta yetişen buğday, hem buğdaya yaşam veren sırdır. O doğadır, doğa kadar bereketli, doğa kadar kadındır... Baharın gelmesi, fidanın yeşermesi, çiçeğin açması hep onun neşesiyledir. Elibelinde baharı getirendir, ama bu hikayeyi biraz daha uzun anlatmak gerekir...

Acısıyla Öfkesini Büyüten Kadın

Yeraltı tanrısı onun kızlarından birine aşık olup, onu da yeraltı dünyasına kaçırıp hapsedtiğinde, Elibelinde'nin kederiyle güneş gitmiş. Onun ise; üzüntüsü öfkeye dönmüş, gözyaşları öfkesini büyütmüş, gökyüzünden dökülmüş, şimşekler ve yıldırımlarla yerin üstüne yağmış, sel olup akmış ve geride bir balçık bir enkaz bırakmış... Yine de kızını bulamamanın acısıyla rüzgar olup, fırtına olup esmiş ve yerin üstünde ne varsa sökülüp götürmüş, geriye bir çorak toprak kalmış... Yerin yüzünde yaşamın solmakta olduğunu gören yeraltı tanrısı, kızın aşkından vazgeçememiş ama yılın dört ayı onun yanında kalması şartıyla kızı bırakmış ve Elibelinde kızına kavuştuğunda bahar gelmiş ve toprak canlanmış yeniden. Bu yüz-dendir kızı ne zaman yeraltı tanrısının yanına dönse güneş gider, ekinler solar, kış gelir yeryüzüne. Ama baharın gizi onda saklıdır. Sümbüllerin ve papatyaların yerin yedi kat altında örgütlenip baharın yağmuruyla fışkırmalarının altında onun neşesi yatmaktadır.

Günler Çoğalırken, Çoğalan Kardeşlik

Elibelinde yarattığı her şeye kendinden bir parça katmış ama onların özüne hiç dokunmamış, bundandır ki her çocuğu bambaşka karakterlere bürünmüş. Elibelinde çocuklarına hiç sırtını dönmez, her birini olduğu gibi sever, günlerini hep onlarla sohbetle, oyunla geçirir, kimi günler tarlalarda onlarla çift koşar, kimi günler kil çıkarır, çömlekler yapar onlara da nasıl yapacağını gösterir, eli yüzü çamura bulanana çocuklarının gayretiyle neşelenir, onların elinde şekillenen heykelcikleri çömlekleriyle birlikte fırınlar, yine oynasınlar diye onlara verirmiş. Kimi günler onlarla deniz kenarına iner çakıl taşı deniz kabuğu, deniz yıldızlarını toplar, kimi günler madenlere iner toprağın bağrında saklananlardan kendine görünenleri toplar, bazı günler de bu topladıklarının bazılarını iplere dizer her birine dağıtır, bazılarını da tek tek hepsinin saçlarına takarmış. Günler böyle neşeyle ve kardeşlikle birbiri ardına çoğalmış. Çocuklarının her biri bambaşka karakterlere bürünürken bazısı ona benzemiş, ona dost, ona kardeş olmuş; bazısı ise ona sırtını dönmüş, kıskançlığı büyütmüş, hasım olmuş, zalimleşmiş.

Diktari'nin Bencillikle Zehirlenen Ruhu

Bu hasımlığı yaratanlardan bir tanesi kendini taşların, kayaların ve madenlerin tanrısı ilan eden Diktari'ymiş. Diktari yeryüzünde ve toprağın altında sahiplendiği onca altın, elmas, zümrüt, bakır, demirle asla yetinemeyip hep daha fazlasını ister ve en çok Elibelinde'nin her şeyden nasiplenerek büyüttüğü neşesini kıskanırmış. Onun neşesinin kaynağında gördüğü ne varsa ondan almaya yemin etmiş Diktari. Onun güzelliğini ve sevecenliğini kıskanmış; sevecenliğinin kaynağında da çocuklarını görmüş, onlara sahip olursa sevecenliğine de sahip olabileceğini düşünmüş. Bu haseti yüzünden doğan her çocuğunu bir şekilde oyuna getirip ondan almaya çalışmış.

Diktari, kandırdığı çocukları teker teker kaçırmış, kimini topraklarına çift sürmek için kullanmış; kimini madenlere atmış, kömüre döndürmüş. Onların özgür ruhlarından korkmuş, kimini zindanlara kapatmış, atmış; kimisini gücünü göstermek ya da eğlenmek için meydanlarda dövüştürüp, savaştırıp öldürmüş...

Adaletin Peşinde

Bu zulümle beslenen Diktari, gün geçtikçe daha da yağlanıp semirirken, Elibelinde kaybolan çocuklarını teker teker arayıp bulmuş. Diktari'nin benciliğine karşı bereketini sunmuş yerin göğsüne, tohumlarını bastığı yerlerden ekinler bitmiş, böylece çift sürenler Diktari'nin elinden kaçıp kurtulmuş. Madenlerde kömüre dönüşenleri, teker teker çıkarmış ve her birini güneşe ve yıldızlara paylaştırmış. Böylece zalim Diktari'nin ocağında değil, göğün gözündeyap, yeri aydınlatıp ısıtarak asla sönmemek onların nihayeti olmuş.

Güzelliğini Saklayan Bilge

Elibelinde bundan böyle kimse güzelliğini kıskanmasın diye yüzünü dökmüş. Yüzünün yerine bir cilalı taş basmış ve güzelliğini içine gömmüş. Artık gözlerinin ışıltısı, dudaklarının kıvrılışı, yanaklarının pembeliği yokmuş, dişlerinde sedefler parlamaz olmuş. O zaman Diktari anlamış ki onun neşesi güzelliğinden değil; güzelliği neşesinden gelirmiş. Çünkü yüzü olmasa da Elibelinde'nin suratına bakan içindeki hoşluğu görür, güzelliğinin sırrı ile içi ısınır ya da yüzünün yerinde duran cilalı taşta kendini görür, önce kendi içinin karanlığı ile hesaplaşmış.

Kayaların Çatlaklarında Büyüyen Özgürlük

Elibelinde; Diktari'nin zindanlara kapatıp, savaşlarda öldürdüğü tüm çocukların ahını almak için yemin etmiş ve hepsini incir tohumuna çevirip yeryüzüne dağıtmış. Her kayanın dibinde biten incirler büyüye büyüye birken bin olmuş, büyüdükçe kökleriyle o kayaları da yerlerinden etmiş, kimini patlatıp unufak etmiş, kimini yamaçlardan yuvarlayıp göndermiş.

Diktari tüm zulümüne rağmen yine de bu kadar ağır bir yenilginin nasıl olup da ona geldiğini elbette hiçbir zaman anlamamış, nerede yanlış yaptığını düşünse de hep hırsına ve açgözlülüğüne yenik düşmüş çünkü en sonunda kazanmak için erdemli olmak gerektiğini asla öğrenememiş. Ama yine de yaptıklarının ardından kardeşlerinin ahlını onu rahat bırakmamış, bir parçacık da olsa vicdanı onun hep kulaklarında çınlamış. Çünkü ne zaman yeryüzünde özgür ve kardeşçe yaşayanlar bir zulümle karşılaşsalar önce Diktari'nin adını anmış ve her seferinde ilk olarak; o parçalanmış

kayalardan kopan taşları toplayıp fırlatır olmuşlar zulmün cisimleştiği her ne ise. Arka arkaya düşen taşların sesleri; o var olduğu sürece onu rahat bırakmamış. Bu ona kaderin bir oyunu olmuş.

Yaşayan bir Mit: Elibelinde'nin Dirilişi

Elibelinde bir kadının öyküsü... Bu kadın, tarih öncesinden bu yana Anadolu'dan Mezopotamya'ya türlü hikayelerde türlü isimlerle anılmış. Bu hikayeler önce duvarlara, çömleklere işlenmiş sonra ise halılarda kilimlerde örülmüş ilmek ilmek... Elibelinde'nin hikayeleri anlatılırken, toprakta çitler yokmuş, ocaklarda yemekler hep ortak kaynar hep beraber yenirmiş, bütün çocuklar birbirine “kardeşim” diye seslenir, dereye balıklarla, sazlıklarla; ormanda böceklerle, kuşlarla, ağaçlarla arkadaşlık ederlermiş.

Fakat günler çoğaldıkça, zaman daha hızlı akmaya başlamış ve gü-rültüler çoğalmış. Artık hikayeleri anlatmaya vakti olmayanlar ve anlatılanları kulaklarında cınlayan seslerden duymayanlar da çoğalmış. Oysa Elibelinde hala var olduğu yerde, sabırla günden güne yeniden dirilmeyi bekliyor.

Anarşist Kütüphane

Özlem Arkun
Bir Yaratılış Efsanesi: Elibelinde
09.05.2014

Meydan Gazetesi

tr.anarchistlibraries.net